

Gebruikersraad voor de Bedrijfseconomische Statistieken (BES)

Verslag van de 27^e vergadering, gehouden op woensdag 2 april 2025 om 13.00.

1. Welkom en opening

De voorzitter heet iedereen welkom en opent de vergadering.

2. Vaststellen agenda

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

3. Overdracht Voorzitterschap

De voorzitter werd bedankt voor zijn waardevolle inzet sinds 2007 voor de gebruikersraad en haar voorganger, de adviesraad. De plaatsvervangend directeur van EBN sprak een dankwoord uit. Het voorzittersstokje werd symbolisch overgedragen aan zijn opvolger.

4. Nieuwe StatLine

Toelichting van het onderwerp

Het huidige StatLine is aan vervanging toe. Daarom vervangt het CBS StatLine door de open source oplossing Stat.suite. Dit vergroot de toegang tot data, maakt het datalandschap efficiënter en verhoogt de datastandaardisatie.

- * Ruim 5500 tabellen met minder dan 5 miljoen datapunten zijn door de eerste conversiefase.
- * Ongeveer 4200 hiervan passeerden de cijfer-controle-tool, de overige handmatige controles lopen nog.
- * Een kleine externe gebruikersgroep test al mee.
- * Deze eerste massale migratie naar de nieuwe omgeving met meer gebruikers levert performance-uitdagingen op.

Tijdslijn

- 1 oktober 2024: Start programma 1e fase.
- 1e helft 2025 experimentele omgeving live met eerste set tabellen.
- Oktober 2025 verwacht nieuwe omgeving live. Oude StatLine daarna nog tijdelijk beschikbaar (maar geen cijfer updates meer).
- Daarna huidige StatLine suite in zijn geheel uitgezet (inclusief open data 3/4).

Gevolgen CBS data gebruikers

- Data is beschikbaar en blijft beschikbaar.
- StatLine app wordt .Stat Data Explorer.
- StatLine Open Data API word .Stat SDMX API.
- Door SDMX en hermodelleren mogelijk andere opbouw tabellen of samenvoegen van tabellen.
- Andere look & feel en gebruiksmogelijkheden.
- Aanpassing in eigen processen en producten door gebruikers nodig.

Communicatie

- Nieuwsbrief (nu +/- 1200 abonnees).
- Accountmanagers + CBS op maat.
- 2e ronde gebruikersraden + Raad van Advies.
- Gebruikerseven (te plannen), UDC dag 22 mei.
- Er komen hulpmiddelen voor gebruikers, zoals instructie(video's), API handleiding, infoservice, etc.

Er volgt een korte live demo waarin kan worden bekeken hoe de nieuwe StatLine er in de testomgeving uitziet.

Vragen en opmerkingen van de leden

- Hoe wordt zichtbaar of je in de oude of nieuwe StatLine zit? De look and feel van de oude is anders dan de nieuwe.
- Wanneer wordt de communicatie opgestart? Die is al gestart, o.a. via onze website, een nieuwsbrief en bv de rondjes langs de gebruikers raden. Dat zal de komende tijd verder opgeschaald worden. Voor gebruikers komt er een externe beta-omgeving beschikbaar zodat er gekeken kan worden wat het betekent voor de gebruiker. Dit gebeurt niet met alle tabellen maar met een deel. Er komen ook handleidingen e.d.
- Kan er nu al een gemodelleerde selectie op classificatie worden gemaakt? Nu nog niet, komt later.
- In de oude StatLine kan je met je muis over de tabel gaan en dan krijg je de knopinfo (tooltip). Is dit ook in de nieuwe? Ja, op een andere plek, in de filter. De oude toelichting is ook meegenomen.
- Als je nu op een onderwerp klikt krijg je meerdere tabellen met het onderwerp. Hoe is dit in de nieuwe? Je kan nu gestructureerd kijken in het linker menu welke tabel je wilt. Verschil is wel dat je nu veel teksten krijgt, minder duidelijk dan de oude. Maar in het linker menu kan je een selectie maken waardoor het overzichtelijker wordt. De themaboom is 1-op-1 overgenomen zodat je ook in de nieuwe StatLine je weg vindt zoals je dat altijd deed.

5. Terugkoppeling op de maatschappelijke opgaven

Toelichting van het onderwerp

Update over de huidige en nieuwe thema's die het CBS aanvullende aandacht schenkt als maatschappelijke opgaven, inclusief enkele resultaten van lopende thema's en een toelichting op de drie nieuwe opgaven vanaf 2025. Deze thema's zijn flexibel, met elk jaar 3 nieuwe thema's, waarop gedurende een periode van 2 jaar de focus op is. Het CBS investeert dan in aanvullend onderzoek en extra publicaties. Het doel hiervan is nieuwe informatie (onderzoek) beschikbaar maken, en bestaande informatie meer in samenhang presenteren.

In 2024-2025 zijn de thema's:

- * Ongelijkheid en armoede; Voor relevantie qua bedrijfseconomische statistieken gaat het dan om energiearmoede en de impact van faillissementen op de financiële positie.
 - * Wonen; Woonbase live gegaan in 2024, prijsindex bestaande koopwoningen naar gemeenten gelanceerd.
 - * Klimaat en duurzaamheid; Rapportage milieuschadelijke subsidies, klimaat technologie bedrijven etc.
- Greendealdashboard (deze naam gaat wijzigen naar dashboard duurzaamheid, omdat dit meer de lading dekt.

In 2025-2026 zijn de thema's:

- * Demografische ontwikkeling; Voor bedrijfseconomische statistieken is vooral het thema arbeidsmigratie/ kennismigratie interessant.
- * Globalisering en waardeketens; Aandacht voor data over multinationals in EU-verband (Eurostat). Data internationale handel koppelen aan bestand bedrijvennetwerk. Importheffingen in de conjunctuur enquête.
- * Digitalisering, kennis en economie; Publicatie over digitale vaardigheden(ook van de beroepsbevolking). Onderzoek marktconcentratie in relatie tot digitalisering. Dashboard Digitalisering en kennis-economie. Verkenning onderzoeken naar AI.

Verdere doorkijk:

Thema's voor 2026-2027:

- Veiligheid en ondermijnende criminaliteit
- Regionalisering / statistieken voor decentrale overheden
- Productiviteit

Vragen en opmerkingen van de leden

- Er is nu een analyse gemaakt over de sociologische factoren van armoede en energiearmoede. Maar er komt een generatie aan die veel gaat erven. Ook wordt de kloof tussen hoog en laag opgeleid groter. Dit zijn 2 aspecten die de bedrijfseconomische raad raken. Dat het dieper zit dat klopt, maar dit zit verwerkt in andere publicaties. Er is ook een armoede dashboard is, hier is alle informatie bij elkaar.
- Gaat de woonbase ook over huren? Ja zeker.
- Worden hier ook energie labels aan gekoppeld? Ja dat willen we wel gaan doen, we willen er zoveel mogelijk aan koppelen.
- In de innovatie monitor zit ook aandacht voor arbeidsmigratie. Het is interessant om onderscheid te maken tussen kennismigranten en productiemigranten. Hoe is het vestigingsklimaat hier en wat hebben we nodig.

Vragen aan de gebruikersraad:

Welke suggesties zijn er voor met name de thema's van 2025-2026?

- Welke onderzoeken lopen er op het gebied van AI? De lopende onderzoeken zijn gerelateerd aan de statistiek ICT Bedrijven, ICT gebruik huishoudens en belevingen van personen. Daarnaast wordt er samen met EZ naar digitalisering en productiviteit gekeken waar ook AI in zit.
- Defensie voor veiligheid/ drones in de veiligheid, bijdrage maatschappelijk debat. ABP gaat investeren in defensie.
- Weerbaarheid is een groot thema op dit moment ook voor bedrijven. Wat doen jullie op dit gebied? Op Europees niveau wordt veel op weerbaarheid gedaan, daar worden ook Grants uitgeschreven. Het CBS wil vooral bestaande data aan bestaande data koppelen. Dit is een uitdaging is voor ons, want sommige vragen zijn heel specifiek. Wat maak je allemaal openbaar, want het gaat ook immers over veiligheid. Eind april komt de internationaliseringsmonitor uit met dit keer als thema de VS.

6. Non-financial reporting for businesses (CSRD)

Toelichting

In 2024 zijn de mogelijkheden van de CSRD/ESRS onderzocht en kwalitatief beoordeeld als nieuwe gegevensbron voor toepassing in de statistiek.

Corporate Sustainability Reporting Directive. (CSRD)

- * Europese richtlijn.
- * (Grote)bedrijven maken vanaf boekjaar 2024 een duurzaamheidsrapportage.
- * Doen dat volgens de **European Sustainability Reporting Standards (ESRS)**.
- * Daarmee komt data over milieu (**Environment**), sociaal (**Social**) en bestuur (**Governance**) beschikbaar.

Dit zou dan;

- * Investerders zekerheid bieden over maatschappelijke impact en risico's van bedrijven.
- * Ook in de wereld van de bedrijvenstatistiek: Maatschappelijke behoefte aan een completer beeld van hoe bedrijven bijdragen aan economische én maatschappelijke ontwikkelingen

Potentieel en uitdagingen van CSRD/ESRS voor statistiek

- * Als databron.
- * Verminderen/voorkomen administratieve lasten van enquêtes. (Denk aan circulaire economie)
- * Toename betrouwbaarheid statistiek.
- * Maatschappij verder ondersteunen in behoefte aan statistische informatie (zoals bij transities).
- * Betrouwbare data o.a. doordat de rapportage onder assurance zou vallen
- * In Nederland zouden er zo'n 3500 bedrijven een rapportage moeten afleveren.
- * De meeste van de 3500 bedrijven zijn Europees georiënteerd. Er bestaat dan een grote kans dat ze geconsolideerd zullen aanleveren. Dit maakt het lastig te bepalen welke data over Nederland gaat.
- * Bedrijven hoeven alleen te rapporteren als een onderwerp materieel is.
- * Bedrijven moeten 4 maanden na sluiten boekjaar aanleveren.
- * Door fasering van het aantal bedrijven wat moet aanleveren zou het hele databestand in 2029 volledig zijn.

Huidige situatie 2025

De Europese Commissie heeft een voorstel gedaan om een aantal verschillende Europese duurzaamheidsrapportagerichtlijnen (waaronder de CSRD) te bundelen en versimpelen. Dit wordt de omnibus wetgeving genoemd. Dit kwam voort uit klachten vanuit bedrijven. De rapportage is een grote administratieve last. Het zou binnen Europa betekenen dat van de originele scope van bedrijven straks 20% verplicht is om een rapportage op te stellen. Ook schuift de tijdslijn op en is het databestand waarschijnlijk pas in 2031 volledig. Door het wegvallen van 80% van de bedrijven en het opschuiven van de tijdslijn is het voor nu als databron voor het CBS minder relevant. We hebben op bepaalde onderwerpen geschiktere databronnen. Maar we blijven ontwikkelingen en rapportages volgen. De maatschappelijke behoefte aan een completer beeld van hoe bedrijven bijdragen aan economische én maatschappelijke ontwikkelingen blijft.

Opmerkingen en vragen gebruikersraad

- * In aanbestedingen worden dit soort rapportages ook gevraagd, zeker in Europese aanbestedingen. Maar ook voor Nederlandse aanbestedingen moet een bedrijf de milieubalans laten zien.
- * hebben jullie contact met accountantsorganisaties? Ja, daar hebben we contact mee. We onderhouden ook contacten met de belangrijkste stakeholders, zoals ministeries.
- * Hebben er veel bedrijven zich al voorgesorteed op de CSRD? De vraag is straks of die bedrijven alsnog vrijwillig gaan

rapporteren. Het kan zijn dat ze al geïnvesteerd hebben. Als dit gebeurt wordt het wellicht wel weer een interessante databron.

Vraag aan de gebruikersraad: aan welke ESG-indicatoren is (de meeste) behoefte om bedrijfsstatistieken over te hebben?

* Interessante indicatoren bedrijfseconomische statistieken zijn financiële kengetallen van branches.

7. Volgend overleg, mededelingen en rondvraag

De voorzitter haalt het bestuursreglement aan waarin wordt aangegeven dat de raad zichzelf eens in de 4 jaar moet evalueren.

Wat vindt je van de gebruikersraad en jouw deelname hierin;

- * Veel actuele thema's
- * We hebben invloed hierop, specifieke thema's,
- * Nuttig in het brengen en halen.
- * Handig om te weten wat er speelt, wat voor nieuwe producten er zijn, .
- * Verrast door de hoeveelheid onderwerpen, de vragen die prikkelen wat er voor de markt is.
- * Laagdrempelig klankborden,

Aandachtspunt;

- * Meer voorbereiden op vragen aan de raad. Sommige leden zouden eerder informatie hierover ontvangen. Anderen leden vinden het blanco nadenken hierover juist goed.
- * Het doel van de raad wellicht scherper zetten, welke rol heb je, zijn we strateeg, gebruiker etc.? Misschien kunnen jullie daar wat meer van tevoren over zeggen.
- * Is 2 keer jaar , jullie hebben hele dag elke dag met gebruikers te maken, dus soms weet niet of er nog feedback te geven of is het al zo.

Vervolg

- * Wellicht is het een idee om de frequentie te verhogen? Je zou een zogenaamde light versie kunnen doen. Bijvoorbeeld een half uur online en hier een terugkoppeling en een update geven.
- * Zouden de leden vaker email communicatie willen ontvangen? Met bepaalde thema's?
- * De frequentie kan ook bijvoorbeeld naar 3 keer per jaar, elke 4 maanden.
- * Afgesproken dat we hier over na denken en hier in de volgende vergadering op terug komen.

8. Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering.